

Posudek diplomové práce
Mgr. Ivany Příbylové
Útěšná smrt – pojednání o smrti v raném novověku

Diplomovou práci předložila Mgr. I. Příbylová 31. 8. 2018 v oboru Evangelická teologie na katedře církevních dějin.

Forma a úroveň zpracování

Práce má všechny požadované formální náležitosti a odpovídá rozsahem požadavkům kladeným na písemné kvalifikační práce na ETF. Práce má 84 stran textu plus úvodní anotace, obsah, závěrečný seznam literatury a přílohu – seznam starých tisků (dle Knihopisu) z doby předbělohorské, zabývajících se smrtí a umíráním.

Potud by bylo vše v pořádku – je tu však ještě Summary – „anglická“ verze anotace. Ta je sepsána čímsi blížícím se angličtině, čtenář však musí napnout všechny síly, aby některé formulace rozluštil a domyslel si správnou podobu.

V této podobě je to text naprosto nepřijatelný – autorka by měla svěřit českou verzi někomu, kdo umí anglicky a nechat si vyrobit verzi korektní, kterou přinese k obhajobě.

Užité zdroje

Autorka uvádí osm starých tisků ze 16.-17. století, 11 monografií, několik encyklopedických publikací a několik odkazů na internetové zdroje.

Základním zdrojem a předmětem práce je starý tisk ze 16. století, jehož jádrem je pohřební kázání faráře Matěje Klesela.

Zvolená literatura je vybrána vcelku dobře, s těsnou vazbou na téma práce.

Poznámkový aparát narostl s prací početně do rozměrů olbřímích (526 poznámek), protože však jde z velké části o odkazy na biblické citace nebo odkazy zpět do interpretovaného textu, není fakticky tak rozsáhlý, jak by počet napovídal.

Jazyk a styl práce

Jazykově je práce vcelku dobrá, překlapy nečetné (str. 10, 12, 26, 60, 68, 78, 79, 88, 91).

Problém je však s interpunkcí, a to nejen v edici textu (kde bývá interpunkce vždy problematická), ale v textu práce vůbec, obecně je užíváno mnohem více čárek, než by bylo korektní.

Na str. 19 se vyskytuje opakování fráze (a radost věčnou v nebesích).

str. 21 – chyba ve jménu: Brunclík (místo Bruncvík)

Na str. 60 je obrat, který nedává smysl: „Duši, připovídá Blahoslavenství a tělu vzkříšení, je zdůrazněno, že...“ - zřejmě porušeno.

str. 71 – do protikladu je uveden omyl (správněji - jako protiklad) – podobně str. 91;

str. 76 – (nejsou) psána jazykem raného novověku – jakým tedy? moderním, nebo naopak středověkým? (němčina a latina ovšem jsou jazyky raného novověku stejně jako ostatní)

Občas se objeví formulace matoucí: „naklonit přízeň Boha“ (str. 10), nebo „reakce na smrt některého šlechtice ve formě pohřebních kázání“ (str. 12).

Na str. 57 je uveden výrok „co je zaseto, nemusí být oživeno, protože nezemře“. Tento obrat však nenacházím ani v analyzovaném textu, ani v bibli. Kde má původ?

Autorka se nechává nepřiměřeně ovlivnit zdroji, se kterými se pracuje v pravopise jmen:

„Thucydides“ (17) „Nabucodonosor“ (18) – obvyklý pravopis užívá v obou případech -k-

podobně „Augustyn“ či „svatý Augustyn“ (mnohokrát na různých místech). Výjimečně se objeví „slov Augustinových“ (str. 88) – soudím, že zde autorka užila jiný zdroj.

Podobně se v textu objeví obraty převzaté z pramenů, které však v kontextu stojí jako tvrzení autorky:

tu je řečeno. Slabostí tohoto textu je, že je právě pouze solidním převyprávěním předcházející kapitoly, kde si čtenář některé věci možná lépe uvědomí, ale nezíská prakticky žádné nové informace (veškeré odkazy v této kapitole jsou bez výjimky odkazy do předcházejícího textu).

Pátou kapitolou je rozbor textu (str. 67-75). I zde se, s jedinou výjimkou, odkazuje do téhož textu, interpretace se soustředí na literární podobu textu, zdůrazňuje jeho výrazové prostředky, výstavbu, návaznost jednotlivých motivů v různých částech práce, tempo výkladu a zamýšlený účinek na čtenáře. Jestliže tu čteme, že autor užívá „stálé návraty k motivům, již vysloveným“ (68), aby si čtenáři tyto skutečnosti lépe zapamatovali, můžeme zároveň konstatovat, že ke stejnému postupu se nechala leckde strnout i autorka. Ve 4. i 5. kapitole se natolik pevně drží textu, že s mnohé opakuje přesně jako u Klesela, v tomto případě poněkud nadbytečně.

O zasazení do dobového kontextu se pokouší kapitola 6. (str. 76-89), která přináší stručné představení pěti pohřebních kázání autorů z českého katolického i nekatolického prostředí. Je třeba ocenit jak výběr zdrojů, tak práci, kterou si autorka s jejich studiem a interpretací dala. Zde se konečně dostává ke slovu srovnávací hodnocení jednotlivých přístupů mezi sebou i s centrálním textem práce – kázáním Kleselovým.

Zde – na str. 87-89, dochází práce k závěrečnému shrnutí výsledků a pokusu o vyhodnocení. Přínos práce bych spatřoval ve skutečnosti, že autorka na toto téma upozornila a shromáždila některé důležité materiály. Další bádání, zmíněné v samém závěru (89), se tak může inspirovat samotným faktem, že se tato práce tematikou zabývá, navázat tu prakticky není nač, protože práce je takřka výhradně informativní.

Samotný závěr (90-91) pak se vrací k popisnému stylu a shrnuje, vcelku nepotřebně, co bylo na předcházejících stránkách řečeno. Nejde o prezentaci závěrů, ta předcházela v závěru 6. kapitoly.

Celkové hodnocení práce

Autorka se pustila odvážně do díla, s nímž zjevně neměla zkušenosti (edice starého textu) a které bylo svou obtížností na hranici jejích možností.

Je třeba ocenit, že do této práce vložila velké úsilí a při všech problémech se jí podařilo nakonec vytvořit dílo, které představuje poměrně názorně myšlení o smrti v raném novověku v Českých zemích a seznamává řadu pramenů i základní literaturu na toto téma.

Z práce je zřetelné poctivé úsilí, které občas naráží na meze, za něž autorka nedokázala proniknout. To je problém, který práci omezuje a snižuje její přínos.

Poctivé shromáždění zdrojů, interpretační úsilí a srovnávání textů tak přinášejí výsledek, který je při vší práci sotva průměrný, dá se však jako diplomová práce obhájit.

Vzhledem k tomu, že obsahovou stránku práce bych hodnotil samu o sobě jako průměrnou, přičemž je tu i řada dílčích nedostatků, navrhuji jako výchozí hodnocení pro obhajobu hodnocení „D“ - uspokojivě.

Jindřichovice pod Smrkem

11. 9. 2018

doc. J. Halama, Dr.